

d'Elna (Moreau x, 103); Sengles pdes. *Mallola* o *la Mallola* a Molig (Conflent) (xxvi, 173.7); Guixers (Solsonès) (xxxviii, 63.21); Pallerols del Cantó (Alt Urgell) (xxxviii, 2.1); Penelles (Noguera) (xli, 61.23); *La Manyola* (amb *y* per dissimilació de la *j* a Borén (Pallars Sobirà) (xxxvii, 91.22).

MALLOLES, antic poblet i actual barri al S. de Perpinyà.

DOC. ANT. 967: *villa Maliola* (Alart. *Cart.*, 24); 1001: *uilla Godorum uel Maleolas* (*ibid.*, 33); 1006: *in uilla Godore id est in Malliolas* (*ibid.*, 37); 1149: *Mallolis* (D'Albon, *Temple*, 349); 1190: *Malleolis* (Miret, *TemplH*, 326); 1292: *Mayloles* (RLR iv, 513); 1305 *Mayloles* (Alart, RLR vii, 47).

Font de les Malloles, a Sant Miquel de Lloles (Conflent) xxvii, 11.7). Sengles pdes. *les Malloles*, a Estoer (xxvi, 159.18); Fillols (Conflent) (xxvi, 134.2) i a València d'Àneu (xxxvii, 100.3); *les Malloles* [*Mayoles*], un dels portals de les muralles de Vic (S. xiii) (Carreras Candi, *Misc.Hist.Cat.* ii, 363). Sengles *Ses Malloles* a Montuiri (xl, 119.24) i a Bunyola (Mallorca) (xl, 13.10).

Maioles, masia de Rubió (Anoia) (Cor. 10.i.1932); *Les Maioles*, terres en el terme de Llesp (V. de Boí) (xiii, 193).

Maiguala, camps en el terme de Vallabriga (Isàvena) (xix, 65); *Maiguals*, a Senyiu (Alta Ribagorça). Amb diftongació *ō* > *ua* de tipus alt-aragonès. J.F.C.

MALLOLÍS

Llogaret de l'Alt Pallars agre. al mun. de Farrera, en una valleta confluent, i un poc a l'O. de la vall d'aquest poble.

Pron. vulgar: *maɣolis* a Farrera, Casac. 1920; l'a. 1933 l'inf. principal de Farrera em digué *maɣolis* —¿és *malolis* o *maɣolis*?— *maɣolis*, *maɣolis* (insistent); no obstant, a un altre que m'acompanyà pel terme, li vaig sentir conversant, *maɣolis* (LL.22,78). *Gentilici*: *maɣolisàns*, poc usat, Farrera.

MENCIONS ANT. 1177: «duo mansos in partibus palariensium, unum in villa q.v. *Bisue*, alterum in *Mannolis* (bis) --- sig. G.Mironi de *Laborci*». I en dos docs. de 1177, en tots dos, citat junt amb *Glorieta*. Tots tres docs. llegits a l'Arx. SdUrg., *cartul.* de dons. diverses (nº 4, 5 i 56). 1393: «homines vassallos --- de *Burch*, *Ferrarie* et *Manyolis*, cum te. *Tirvia*» (Baraut, *docs. de Castellbò* 9.4). En aquests docs. ja hi ha, doncs, la forma vulgar moderna amb *-ny-*, però l'altra, que acabà per predominar, es troba ja el 1518, al *Spill* de Castellbò: «lo lloch *del Mallolis*» (fº 2vº).

A desgrat de l'antigor de l'altra, no dubtem a creure que és *Mallolis* l'originària, no sols perquè és la

que en conjunt ha predominat, i és conforme a la raonable derivació (sense altra etim. a la vista), sinó perquè la que suposo alterada s'explica per un procés fonètic natural, a la qual les condicions del nom el feien propens: dissim. *l- l / y-l*,¹ ajudada per la pressió dilatòria de la nasal inicial; però confirmada encara pel poema de Bertran de Born.

En efecte, aquest té una cançó sirventesca o (satírica) increpant la seva víctima amb els mots² «*Mallolis*, *joglar malastruc* ---». Ara bé, potser no és mera coincidència que, ben a la vora de Mallolis (a la vall d'Àssua), hi ha dos llogarets de nom post-antroponímic, provinent d'un nom de persona: un d'ells (i potser tots dos) d'origen franco-occità: *Menaaurí* i *Saurí*.

¿Ho seria aquest també? Ho fos o no, el que és bastant clar és que el nom del joglar i el del llog. tenen una etim. igual o paral·lela: per a un poble «de mallols» un sobrenom '*mallol-ís*' (-ICIUS). I el joglar que B. de Born tracta amb tant de menyspreu, duria com a malnom una al·lusió a les seves borratxeres, com si li diguessin «En Vinyeta» o 'tirat al suc de vinya', o 'En Borratxó'.

Com ETIM., tenim, en conclusió, que tant el NL com el malnom trobadoresc són derivats de *mallol*, sigui diminutiu, o adjectiu derivat en *-ís* (-ICIUS): segurament aquest, com ho admeto ja en el *DECat.*, v, 395b1, arreglant-lo en un bell conjunt de derivats de *mallol* paral·lels; i probablement tots dos, si mantenim el text del ms. únic del trobador; sense que calgui descartar del tot la possibilitat d'un diminutiu en *-íns* que, en la seva forma de cas recte-occità en *-ís*, hagués estat manllevat de l'occità en el NL pallarès, com semblen ser-ho els veïns *Menaaurí* i *Saurí* (d'aquest sembla ser també variant el cogn. nostre *Savarís*, també amb *-s* de cas recte).

Cal retirar en tot cas la conjectura d'un origen pre-romà del NL pallarès, que s'havia fet primer en *E.T.C.* i, 146, i ii, 31, però ja descreguda en *ETC.* i, 233, 300, i descartada en el *DECat.*; car l'arrel *mallol-* és òbviament romànica, a diferència dels NLL amb sufix *-lís* o *-ís* que allí provàvem d'equiparar-hi. Notem també l'ús amb article «*del Mallolis*» (en l'a. 1518), indicatiu que era sentit com un mot viu o apel·latiu català, no pas cosa pre-romana i morta.

¹ El ben conegut i estès NL *Mallola* (cf. supra art. *Mallol*) apareix dissimilat en *maɣoɣa* en te. de Borén (xxxvii, 91.22), 20 K. més al Nord.—

² Tractant-lo despectivament, en parla amb el malnom que li havien posat. El ms. porta *Mailolis*, car la forma *Malbolí* no és més que una esmena de l'ed. d'Antoine Thomas, que Appel (*Chrest.* n. 81), li accepta; esmena gramatical, perquè ho mira com cas subjecte; en realitat recusable, perquè els vocatius, a diferència dels nominatius sintàctics, van sovint en cas oblic ja en els trobadors